

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Rolul și chemarea preotului român în armată,

de Ioan Dăncilă, preot campestru ort. român.

I.

Când la glasul chemător al Regelui și al țării, sute de mii de români aleargă sub drapel, întru apărarea moșiei strămoșești și a tronului, deodată cu credincioșii lor, unii din preoții noștri, la ordin preainalt, își schimbă parohiile avute cu alte posturi nouă, create prin războiul mondial de față.

La început relativ mai puțini, cu timpul însă tot mai mulți preoți sunt reclamați din partea autorităților militare și chemați să-și exercite chemarea lor preoțească, conform cerințelor timpului și mediului unde sunt trimiși.

Figura preotului militar este azi pretutindenea cunoscută, despre rolul și importanța poziției lui în armată însă credințele și părerile sunt diferite. În cele mai multe cazuri opinia publică consideră poziția preotului campestru de foarte ușoară, legată de multe avantagii, pe cari ceialtați ofițeri și combatanți nu le au, de traiu bun, scutit fiind de orice pericol și strapăte grele. Numai cei puțini, cari din nemijlocită apropiere au putut observa și studia activitatea și împlinirea chemării preoțești în armată, numai ei își pot forma o judecată, o opinie clară și obiectivă asupra rolului și poziției noastre, atât din punct de vedere militar, cât și din punct de vedere social și al bisericii pe care o reprezentăm azi în armată.

Dorul de a zugrăvi în liniamente generale activitatea preotului militar român îl port de mult, și azi, când însumi am trecut prin toate fazele prin cari un preot campestru în decursul activității sale în armată poate trece, mă simțesc direct îndatorat față de conștiința mea și față de poziția ce o am de a arăta publicului însemnătatea rolului și chemării noastre în armată.

Voiu trata această temă atât din punct de vedere general, cât și din cel special. Din punct de vedere general, judecând și privind poziția noastră de azi, afirm, că *fiecare preot român este în armată primo loco reprezentantul bisericii, al confesiunii și neamului său*, fie că este el împărțit la trupa aflată pe câmpul de luptă, fie că face servicii în țară, în garnizoane sau spitale.

Toți preoții militari români trebuie să fie pătrunși deci de însemnătatea și greutatea poziției și a postului ce l'ocupă, având fiecare să-și întocmească viața și să-și exercite chemarea astfel, ca mediul în care trăiește și muncește el să poată judeca biserica și neamul său după purtarea lui și după valoarea lui morală, intelectuală și socială.

¹ Azi, în 30 Septembrie, am înmormântat pe colegul Dr. Muntean (din Bucovina), lovit și sfârșit de o granată.
Autorul.

Astăzi la armată preotul campestru trăiește și se învârtă în cercul ofițerilor recrutați din toate părțile monarhiei, în cele mai multe cazuri streini de limba, legea și obiceiurile noastre. Mulți din aceștia și-au câștigat cunoștințe și și au format păreri despre noi și neamul nostru din auzite, sau din ziare, și ne cunosc în general așa, după cum ne descrie cutare sau cutare foaie, nu întotdeauna pretinând tagmei noastre și neamului nostru. Fiecăruia îi este deci ceva nou și interesant figura preotului român, despre care totuși atâta știe fiecare străin, că preotul român a fost și este *conducătorul firesc al poporului său!* Trăind acum laolaltă, preotul și ofițerul, azi camarazi, celui din urmă i se îmbie o splendidă ocaziune de a studia și observa, că întru cât sunt cunoștințele și părerile sale exacte în ceea ce privește persoana preotului nostru, după care va judeca apoi din intuiție proprie biserica și tagma noastră. Este preotul campestru om la locul lui în toată privința, natural, că și opinia străinilor asupra bisericii, neamului și tagmei preoțești vor fi favorabile; dar durere, și viceversa.

De aici provine străduința autorităților bisericești la diferitele confesiuni de a și trimite la armată tot ce au *mai bun* între preoții lor, atât din punct de vedere intelectual, cât și din cel moral și social. Este o plăcere să faci servicii în armată azi, convins fiind de importanța poziției ce ocupi și când fiind tuturor întru toate de model, poți suporta cu zâmbet fericit privirile scrutătoare ale celor din jurul tău. Viața unui astfel de preot este întru adevăr plăcută, stimată și considerat fiind el de toți camarazii, de orice rang, și de toți ostașii, de orice neam și lege. E vai însă de zilele aceluia, care nu corespunde cerințelor mediului și poziției ce o ocupă azi în armată! Fie aceasta un memento fiecăruia, care nu se simte întru toate apt de a corespunde cerințelor nimbului unui preot campestru și între toate împrejurările și valorile în cari îl aruncă chemarea sa grea și delicată, zi după zi. O spun aceasta fără încunjur; cine nu posedă cel puțin trei limbi; căruia îi cade greu a trăi în societatea oamenilor de o poziție socială poate mai înaltă decât a lui; cine peste tot simte, că i-ar face greutate o viață străină de mediul, traiul și datinile avute, — acela rămână mai bine acasă, în cercul lui obicinuit și muncească mai departe cinstit pentru cei rămași acasă, cel puțin nu-l vor urmări cât trăiește zâmbetele de dispreț și de bagatelizare ale străinilor, dimpreună cu compătimirea alor noștri, rușinați de stângăciile și slăbiciunile lui.

Mulți doresc să ajungă preoți militari numai de aceea, pentru că râvesc la bani și la presupusa comoditate, împreună cu postul de preot campestru și voesc să ajungă îndeosebi în vreun oraș mai mare al monarhiei. Dorințe cât se poate de greșite. Neamul nostru, fiii bisericii no-

stre, sunt azi avizați la sprijinul și ajutorul nostru, la munca noastră depusă pentru binele lor, mai mult ca oricând. Inzecit de mult ni se reclamă și pretinde azi încordarea puterilor, pentru a putea satisface cerințelor ce ni le impune acest război, cu viața anormală a credincioșilor noștri. Un om cu idealuri și vederi mai înalte în aceste timpuri nu poate râvni la bunuri și retribuții materiale și nu muncește condus de mamonul aurului. Preotul militar trebuie să fie în clar, că în decursul războiului trăiește exclusiv pentru credincioșii săi, pentru soldații săi, pentru fericirea și prosperarea cărora are să muncească, fără să i se impună din partea cuiva limita activității, zi și noapte! Cu rizicul vieții sale are să-și împlinească în nenumărate cazuri chemarea de apostol îmbărbător și mângâietor în linia primă de foc, asemenea fără ezitare sau frică trebuie să știe a se apropia de patul soldatului, care zace în spital, bolnav de cholera, typhus, sau de alte boale lipicioase și periculoase.

Când va vedea ostașul de azi și poporeanul de mâne, că preotul lui împarte tot greul și pericolul cu el; când preotul a știut să se folosească bine de momentele priincioase pentru a-și educa sufletește turma de azi, formând din zecile de mii de soldați zeci de mii de aderenți ai bisericii și tagmei sale: munca lui cu siguranță își va aduce roadele din belșug, atât în prezent, îndeosebi însă în viitorul apropiat! *Increderea țaranului român, câștigată în război față de preotul său, este legătura puternică și baza activității noastre de după război.*

Sunt sigur, că atunci, când ostașul vede, cum eu azi pentru el îmi pun viața în cumpăna sorții, numai și numai pentru că să-l pot mulțumi pe el și să satisfac cerințelor sale sufletești, să-i pot asculta durerile, să-i dau tărie sufletească ca să poată suporta mai ușor greul și pericolul ce-l încunjură, sunt sigur, zic, că acestui ostaș mâne în zadar îi va predica socialistul sau nazarineanul cutare contra mea, sau contra bisericii mele, căci pe el nu-l mai desparte nimeni de mine și de biserica mea, de factorii prin cari el în timpul de năcăz și de grele încercări a primit tărie sufletească și poftă de viață, împreună cu nădejdea unui viitor mai bun.

Când mai departe ostașul vede, că la orice ocaziune preotul lui este stimat și onorat de toți cei din jurul său, atunci pe lângă aceea, că se simțește fericit, văzându-și preotul la o înălțime ce-i impune: i se mărește totodată și se cimentează stima sa și pentru viitor față de tagma preoțească, față de care în trecutul apropiat în prea multe părți a scăzut respectul, increderea și stima cuvenită.

În general deci, reasumând, rolul nostru în armată, pe lângă împlinirea conștiințioasă a datorințelor impuse din partea oficiului ce-l purtăm și a datorințelor emantate *din speciala noastră chemare, creată prin spiritul tim-*

pului de azi, de a crește și forma armatei din credincioșii noștri ostași bravi, loiali și gata de a se jertfi pentru patrie, moșia strămoșască și dinastie: este să ne mărim nimbul și vaza tagmei, a bisericii și a neamului nostru înaintea străinilor, *documentând în fața tuturor tradiționala noastră dragoste și alipire față de țară și rege!*

Folosindu-ne mai departe de toate momentele ce ni se îmbie din belșug în decursul activității noastre pastorale în sânul armatei, să ne legăm apoi sutele de mii de credincioși strâns de noi și de biserica noastră, punând astfel bază unui viitor mai solid și fericit pentru poziția noastră de slujitori modesti ai altarului străbun.

Aceste ținte au să ne călăuzească pe noi în activitatea noastră de preoți campestri, pe cari ajungându-le, conștiința ne va fi liniștită, căci ne-am împlinit cu sfințenie datorința față de patria și biserica noastră, cari în aceste zile grele ne-au așezat în câte un post de onoare și încredere, asemenea și față de fiii bisericii noastre și de întreg neamul nostru, care privește la noi ca la ocrotitorii firești ai fiilor săi, ai luptătorilor voinici din regimentele Majestații Sale, Împăratului și Regelui nostru!

Bucurie și păstorie sufletească.

(C) Războiul actual a impus preoții probleme grele. Biserica creștină întreagă e pusă la încercări extra-ordinare. Decepția se ivește pe toată linia și amenință să străbată și în inimile celor ce au luat asupra lor chemarea păstoririi sufletești. E vorba doar de a reprezenta și propovădui idealul creștin în împrejurări opuse acestui ideal. Nu-i mirare, dacă pe alocurea își scoate capul și în sânul preoției noastre decepția și grija zilei de mâne. Această mai ales la preoții tineri, cari îmbrățișează chemarea preoțească între împrejurările create de război.

Preoții cu praxă îndelungată și experiență din zilele de pace, cari de bună seamă au avut parte de multe obstacole în calea lor, sunt mai puțin expuși de a cădea pe povârnișul desiluzionării. Sunt expuși însă preoții mai tineri. Despre aceasta m'am convins în repetite rânduri în conversațiile mele avute cu frați în via Domnului. Am cercat să ne însuflețim unii pe alții și nu fără rezultat. Unuia i-am atras atențiunea asupra frumoaselor expuneri ale episcopului german Dr. Wilhelm Heppeler aflate în scrierea celebră a acestuia, «Mehr Freude» («Mai multă bucurie»). Scrierea a apărut în limba germană la anul 1909 în Freiburg. E tradusă sub titlul «Többs ömet» și în limba maghiară la anul 1911 în editura societății «Szent István».

În această scriere se află și capitolul intitulat: «Bucurie și păstorie sufletească». Un preot poate să primească multă încurajare cetind capitolul, care în traducere e următorul:

Bărbatul cu suflet nobil Ambrozio Lombez în veacul al XVIII-lea se adresează preoților timpului său în chipul următor: Slugi ale lui Dumnezeu! În special prerogativa chemării voastre este și aparține oficiului și slujbei voastre, să lumineze bucuria în internul vostru, cari trebuie să fiți tuturor toate. Feriți-vă deci de decepțiunea plină de micime, de capriciul încăpăținat și de întristarea, care consumă pe om; procurați cinste religioasă prin viața voastră. Nu atât prin pro-

povăduirea voastră, ci mai vărtos prin atitudinea voastră să scoateți la iveală, că virtutea nu cere încunjurarea oamenilor și nu conține nici o trăsătură respingătoare; dați-vă silința, ca fiind la înălțimea purtării voastre să cuceriți inimile tuturor. Faceți ca și sufletele fricoase și nedumescite să înțeleagă, cumcă Dumnezeu nu i-a chemat la sclăvie grea, ci la libertatea sfântă a fiilor. Faceți-le să înțeleagă, cumcă nota distinctivă a duhului Lui aflător în lăuntru nostru, este tocmai libertatea aceasta, câștigarea căreia ei o zădărnicesc chiar prin această nedumerire a lor.

Dați-le învățătura, că sufletul Lui e acela, din care curge isvorul fericirii noastre pământiești și acel isvor devine de atâtea ori tot mai mare, de câte ori am progresat în virtute; întocmai, precum și la suirea munților e mai curat aerul respirat de noi și se pornește o viață mai vioaie, mai liberă în fiecare nerv al nostru.¹

Noi, cărora Dumnezeu ne-a încredințat această chemare frumoasă a păstoririi sufletești, vom ca în internul nostru să aibă răsunet tot ceea ce s'a spus educatorilor, cercurilor cari se ocupă cu cultivarea tinerimii și conducerea de reu-niuni, — pătruși adânc de adevărul, că chemarea noastră de păstori sufletești cuprinde și datorința strădaniei noastre după bucurie. Spre scopul acesta avem mijloace, puteri, daruri divine, în abundență mai mare ca ori cine. — Deja funcțiunea noastră ca păstori sufletești, în genere, și mai ales ramurile aceleia în înțelese mai restrâns: chemarea noastră învățătoarească, direcția noastră predicatică, administrarea mijloacelor harului, formează o parte atât de întregitoare, atât de indispensabilă, și de însemnată, spre asigurarea și sporirea depozitului de bucurie al omenimii, pe care nici odată nu o vom putea prefiu în deajuns. Încă și atunci, când îndemnăm la abdicere, învingere de sine, temperanță și curățenie urgentă: încă și atunci, ba chiar atunci lucrăm pentru adevărata bucurie, atunci lucrăm cu adevărat împotriva potrivnicilor bucuriei.

În vremi, ca și cele de azi, poate numai acea admonițiune ar avea loc, că acele multe experiențe, ce ni le câștigăm, acele multe gânduri, cari ne apasă inima și îngrijorările pe cari le purtăm, întregă mizeria prezentului, pe care o vedem zilnic cu ochii, nu cumva să ne deprime glasul predicii și al catehizării, ca în viața noastră internă și în activitatea chemării noastre să nu se coboare pesimizmul, această figură întunecoasă, fantomatică, a cărei mână osoasă prin atingerea-i mortală seceră totul, smulge sufletul din toate, strădania o împresoară cu fiori de ghiață și duce la părăgînire dorul de muncă. Ca totdeauna să ne păstrăm acel optimism sănătos, viguros și cald, care pe sfinți nici odată nu i-a părăsit. Cuvintele frumoase ale lui Vogüe: «Fiecare scriitor mare, care se ocupă cu omul, în chip necesar e idealist» trebuie să le variem așa: «Fiecare om mare, care voiește se ridice pe oameni, în chip necesar e idealist».

Dacă secerișul nu voiește să corăspundă așteptărilor noastre legate de să-

¹ Über die Freude der christlichen Seele, pag. 37.

mănat strădalnic și îngrijit, să ne întrebăm: n'a lipsit raza de soare a bucuriei? Și dacă pe lângă toate ostenele noastre raportul dintre păstor și comună nici cum nu voiește să devină mai intim și mai cordial: oare legăturile cari lipsesc, nu le-ar putea țese și aici bucurie și prietenie cu ceva mai multă?

Să nu uităm nici odată că: nu se poate și nici nu e permis să smulgem răul, fără a planta imediat bine în locul aceluia; curățirea câte odată poate are trebuință și de grindină, vifor și tunet; însă sămănăturile crude și plantele gin-gașe totdeauna au lipsă de multe raze de soare.

E imposibil să ne mulțămim cu faptul de a ne îndeplini direcția cu suflet înălțat, de a predica și învăța cu bunăvoință; pentru opera să ne fie desăvârșită, e necesar, ca despre bucurie însăș să le vorbim iară și iară atât celor vrăstnici, cât și copiilor. — Apostolul pomeneste bucuria între roadele Duhului sfânt. Biserica încă are dorința, ca Duminicile și sărbătorile ei să fie zilele bucuriei. E însemnat și necesar, să descoperim oamenilor adevărul cuprins în religioasă creștină și să facem ca acela să fie primit de spiritul omenesc, dar e mai însemnat și mai necesar ca conținutul creștinismului, momentele înălțătoare, care se pot afla în ramificațiile credinței, împărtășirea cu sfințele taine, cursul anului bisericesc, virtuți și harul divin, să le transpunem în dispoziția noastră și prin aceasta să cucerim inimile pentru bucuriile lui Cristos și să le luăm din calea păcatului și a bucuriilor lăuntrice. Să ne aducem adeseori aminte de cuvintele lui Fenelon: «Dacă copilul — și aceasta are valoare și pentru popor — își formează icoană tristă, posomorâtă despre virtute, iar pe de altă parte libertatea și frâul liber i se prezintă în culori plăcute, atunci totul e pierdut, aici e zădărnica orice osteneală din partea noastră». Pe lângă o interpretare corectă găsim mult adevăr și în cuvintele lui Nietzsche: «Trebuie să curățim virtutea de acrima morală».

Nu vom să ne obosim nici odată nici în tendințele noastre pentru ridicarea artei religioase, a cântării sfinte, a casei lui Dumnezeu și a liturgiei; «Mărirea lui Dumnezeu și binele și bucuria poporului creștin», puterea cuprinsă în această de-viziță dublă să ne împingă. Tocmai așa vom să cultivăm în biserici cântarea populară, între hotarele marcate de regulile liturgice. E bine să atragem atențiunea poporului și asupra faptului, ca pe acelea, împreună cu alte cântări de cuprins nobil să le întreținem în munca sa, ca recreație la casă. O astfel de cântare bună și nobilă în ceas potrivit are influență ușurătoare, curăță aerul dispoziției noastre și depărtează cântece fără rost și nepotrivite.

Ce frumos zice Lombez: «Această lume pentru slugile lui Dumnezeu, este ca un Babylon mare; cum să se poată da bucuriei? Nu trebuie oare mai vărtos să strige cu izrailitenii din robie; Cum să putem cânta cântările Sionului în pământ străin? Fără îndoială, dar aceasta însăș oare nu este cântare? Prorocul ne prezintă pe poporul lui Dumnezeu, cum acesta cântând spune, că nu găsește bucurie în cântare. Avem cântări funebrele și de bu-

curie, după cum se pornesc în lăuntru nostru diferitele porniri ale Sufletului lui Dumnezeu; însă această cântare totdeauna e însoțită de bucuria internă a inimii. Tristețea, adevă oboseală sau moleșire nici odată nu pornește pe cineva spre cântare».

Într'adevăr să nu fim îngândurați de întrebarea, că oare să ducem această admonițiune și pe amvon, să o desbatem și în cateheze? aici urmăm numai pildei premergătoare a apostolului: «Și nu vă îmbățați de vin, întru care este curvie, ci vă umpleți de Duh; vorbind între voi în psalmi, și în laude și în cântări duhovnicești, laudând și cântând întru zilele voastre Domnului», (Efezeni 5, 18—19). «Pătimește rău cineva între voi? Să se roage! Este cineva cu inimă bună: să cânte». (Iacobi, 5, 13).

Prin aceasta urmăm numai pilda creștinilor primelor veacuri. Să reamintim oare acea descriere idilică, pe ca ne-o schițează tovarășii sfântului Ieronim, sfântul Eustochiu și Paul, despre viața în ținutul Vitleemului? «Ori unde privești, auzi mărirea lui Dumnezeu; plugarul cântă Aliluia lângă plugul său; secerătorul în vreme ce își șterge sudoarea de pe frunte, se răcorește prin cântarea dătătoare de putere a psalmilor, iar lucrătorul viei, până când taie mlădițele cu cuțitul în onează o cântare de a lui David. Psalmii sunt singurele cântece ale pământului acestuia, în acestea își transpune amorul fiul acestui pământ; păstorii nu cunosc alt cântec și muncitorii în fața impacienței nu cunosc altă pază pentru sufletul lor, decât câteva versuri din cartea psalmilor».¹

De-am căpăta și noi plăcere să urmăm pilda sănătoasă a evului mediu! Deja în capitularul împăratului Carol cel mare dăm de dispoziția prescrisă ca păstorii atât când mână la pășune, cât și când se întorc, să cânte cântări bisericești, pentruca în calitate de creștini buni să fie spre zidire lumii întregi. «Dacă oare unde se intru-nesc doi sau trei, — se zice într-o carte duhovnicească dela 1509 — să cânte; tot asemenea să cânte toți la munca lor, în casă ca și în hotar, în decursul rugăciunii, în bucurie și întristare deopotrivă, în supărare ca și în voie bună. Iar glasul răsunător al cântecului e plăcut lui Dumnezeu; iar dacă buzele rămân mute, acest fapt privește-l de păcat, de care te ferești. Se și cuvine ca atât fiecare părinte de familie cinstit, cât și slugile și toată casa lui Dumnezeu să cânte spre mărirea lui Dumnezeu și a sfinților; precum se întâmplă aceasta la toate popoarele creștine; această cântare este deosebit de bine făcută, dispune inima în mod plăcut, iar inima veselă o iubește Dumnezeu».

Din parlament.

Sedința din 26 Octomvrie. Președintele Carol Szász a deschis-o la orele trei și jumătate după amiază. A anunțat, că contele Stefan Tisza a cerut și primit permisiune, ca la finea ședinței se adreseze guvernului interpelare urgentă, în chestia ordonării cercetării disciplinare în contra vicecomitelui și protonotarului comitatului Baci-Bodrog.

¹ Epistula 17 ad Marcellam.

Se votează îndemnisarea și în a treia cetire. La propunerea raportului Münnich și după vorbirea lămuritoare și recomandatoare a prim-ministrului Wekerle, să votează și legea despre prelungirea inovelei financiare cu Croația, în general și pe articole.

Se ia în dezbateră proiectul de lege despre ajutorul de război, acordat pe seama funcționarilor publici, din vistieria statului. Raportorul Münnich recomandă proiectul de lege spre primire. Vorbesc la obiect deputații Hindy Zoltán și Preszly Elemér. Ambii primesc proiectul. La orele 7 disscuția să intrerupe, pentru a se continua în ședința următoare, și se dă cuvântul contelui Stefan Tisza, pentru a-și rosti interpelarea urgentă. A dificultat numirea în fruntea comitatelor de comiți supremați pre-trineri, oameni lipsiți de experiență și a atacat pe ministrul de interne pentru faptul, că a ordonat cercetare disciplinară în contra vicecomitelui și protonotarului comitatului Baci-Bodrog, pentru motive politice, sevărșind prin aceasta act de persecutare. Întrebă, dacă are ministrul de gând se sisteze pentru viitor repetarea unor astfel de aparițiuni?

Răspunde numai decât ministrul de interne Ugron Gábor, că cercetarea disciplinară s'a ordonat în contra celor numiți, pentruca o hotărâre de loialitate a comitatului n'au înaintat-o la locul competent, decât după opt luni dela votarea ei. Ordunarea cercetării s'a făcut pentru a se putea constata, cine poartă vina pentru neglijența aceasta.

Contele Tisza declară, că nu ia răspunsul la cunoștință. Președintele consultă dieta și majoritatea pe care o formează partidul național al muncii e de acord cu contele Tisza: nu ia la cunoștință răspunsul ministrului Ugron. Interpelarea va fi deci pusă la ordinea zilei, pentru a forma obiect de discuție. Ședința se ridică în mijlocul unei agitațiuni foarte mari.

Ministrul de interne Ugron și-a anunțat imediat eșirea din guvern, dar Wekerle, ministrul president, a convocat fără amânare consiliul de ministri, la care au participat toți membrii guvernului și în care s'a luat hotărârea, că întregul guvern e solidar cu ministrul Ugron. Ministrul-president Wekerle va merge la Maiestatea Sa, Monarhul, ca să-l informeze despre cele întâmplate.

Tot în seara aceea au ținut conferința comună toate partidele din minoritatea parlamentară, pe care se razimă guvernul, și s'a exprimat dorința, ca guvernul să esopereze dela Coroană disolvarea parlamentului și să procedeze la alegeri nouă. Sâmbătă înainte de amiază partidele din minoritate au ținut o nouă conferință, în care incidentul din ziua premergătoare a fost apreciat mai cu calmitate. S'a constatat, că nu e motiv, nici pentru demisionarea guvernului, nici pentru disolvarea dietei.

Sedința din 27 Octomvrie. A fost deschisă la orele trei și jumătate d. a. Președintele Carol Szász face comunicarea, că juriul a sfial, cumcă deputatul Lóránt Hegedűs nu cade sub legea de incompatibilitate. Ministrul-president Wekerle face comunicări despre succesele frumoase dela frontul italian. Președintele să imputerni-

FOIȘOARA.

Din toată lumea.

— Minunile chirurgiei. — Pânea și apa mării. — Cuvintele de origine străină. — Odată și acum. — Aurul și chinezii. —

Chirurgia războiului, în ultimii trei ani, a luat avânt ne mai pomenit. Despre împrejurarea aceasta a scris profesorul Kütnner dela Breslau un valoros studiu, apărut în revista Deutsche Revue.

Înlăturarea unui proiectil pătruns în mușchii inimii; cusătura de inimă și alte operații complicate, de care mai de mult medicii din taberă nu se prea apucau, astăzi se execută fără nici o greutate și, în cele mai dese cazuri, cu deplin succes.

Părerea, că operația ranelor proaspete trebuie înconjurată, și că bolnavul are trebuință mai întâi de liniște, astăzi — cu excepția ranelor cauzate de arma infanteriei — nu mai are valoare. Tocmai la împușcăturile în pânțele se cere lucrarea neîntârziată a chirurgului. La asemenea răni, dacă se amână operația, mortalitatea este 80—90 la sută; dacă însă operația se face îndată după rănire, mortalitatea se reduce la 50 la sută.

Acelaș rezultat se constată la impușcăturile în cap.

Un câștig de mare însemnatate al chirurgiei moderne de război este faptul, că

bolnavul poate să fie ferit de tetanos (contractiunea continuă amușchilor). Această înfricoșată boală, de care mai înainte mu-reau 80—90 la sută, se poate considera ca stânsă total, și adevă: prin vaccinarea cu serumul lui Behring. Prin injectarea unei mici doze de antitoxin imediat după rănire, se împedecă ivirea cumplutului tetanos.

Secerișul anilor puțin mănoși și greutățile importului, — scrie parisiiana Revue Scientifique, — au îndemnat parlamentul francez să permită mestecarea făinei de grâu cu făină scoasă din alte materii vegetale.

Economisirea s'ar putea întinde și asupra sării, din care se vine în termin mediu 1 kg. și 250 grame pe o majă metrică de făină.

În acest scop legislatura ar trebui să imputernicească brutarii și locuitorii comunelor de lângă țărmurii de mare să întrebuințeze la coptul pâinii apa mării. Așa s'a făcut în vremurile de demult. Din datele de atunci se dovedește, că pânea gătită cu apă de mare era gustoasă și nutritivă, și din punct de vedere igienic fără nici un defect. Astăzi numai orașul Cherbourg se bucură de privilegiul, că poate coace pânea cu apă de mare; iar pânea dela Cherbourg este excelentă.

Apa de mare, trebuincioasă la coptul pâinii, ar fi să se scoată la un loc potrivit dintr'o adâncime de cel puțin șase metri.

Cantitatea de apă, ce ar fi să se pună la pâne, atârnă dela marea, de unde se

scoate apa, căci apa mării nu este la fel de sărată.

Altă parte bună a lucrului este, că clormagneziul, ce se află în apa mării, conservă pânea mai bine, decât orice alte materii de soiul acesta.

În timpul mai nou s'a pornit o mișcare în cercuri germane pentru înlăturarea cuvintelor străine din limbă.

Mișcarea aceasta, isvorată din sentiment național, se poate aproba până la un punct oarecare. Când însă excesul de zel voiește să stârpească din limbă și cuvinte, care circulează la toate popoarele culte și s'au încetățenit de mult în vorbirea zilnică, năzuința de «purificare» este lipsită de rost; căci ea nu numai sărăcește materialul lexical, ci de multe ori introduce în limbă astfel de cuvinte și expresiuni, care nu mai sânt echivalente cu cele înlăturate.

Creдем, că de ideile acestea a fost inspirat suveranul nostru, Maiestatea Sa Monarhul Carol, care a ordonat acum de curând, ca în afacerile serviciului militar să se reintroducă întrebuințarea vorbelor străine încetățenite, — mai ales de origine latină, — care în vremea din urmă fuseseră înlocuite prin formațiuni nouă și neobișnuite.

Au să se întrebuințeze prin urmare, în limba germană a serviciului nostru militar, conform ordinului prea înalt, cuvinte ca cele următoare: Adresse, Aspirant, Auto, Automobil, Bibliothek, Distanz, Generator, Hughes, Instruktion, Kuvert, Legitimation, Loris, Motor, Motorwagen, Organisation,

Pare, Photographie, Radio, Rezepisse, Rubrum, Telegraph, Telephon, Terrain, Urgenz.

Lista aceasta poate să fie întregită.

Sânt zece ore înainte de amiază, — scrie ziarul parisiian Figaro. — Lumea se plimbă sub arborii desfrunziți dela Bois de Boulogne. O damă elegantă, — prototip al damelor distinse parisiene, — poartă în mână, pare că ar fi lucrul cel mai natural, o mare legătură de — vreascuri de aprins focul. Iar copilașii ei duc pe umeri câte un săculeț, din care se ivesc crengile uscate adunate pe sub arbori: iată rezultatul plimbării de astăzi! Oare ce ar fi zis, — întreabă ziarul Figaro, — damele delicate și elegante despre acela, care ar fi zugrăvit scena aceasta din Bois de Boulogne... înainte de război?

Raporturile politice actuale, încurcate și degenerate, au sporit numărul sinuciderilor în țara întinsă a chinezilor. Începând de jos, dela țărâtime, până sus, la mandari, oamenii își iau viața fără multă șovăire. Poate nu există stat, unde sinuciderile să fie mai dese ca în China de astăzi.

Mandarini, — pentru a se deosebi și la moarte de omul sărac, — când voiesc să-și pună capăt vieții, înghit pur și simplu o doză bunicică de — aur pulverizat. Și moartea sosește, pe calea aceasta, foarte repede.

ceste, se trimite telegramă de felicitare M. Sale Regelui. Se cetește de nou legea despre prelungirea învoiei financiare cu Croația și se votează și în a treia cetire. La legea despre ajutorul de război pe seama funcționarilor publici vorbesc deputații: Almásy László, Springer Ferencz, Antal Géza, Bartos Iános, Lengyel Zoltán, Benedek Iános, Polonyi Géza, Fenyés László, și la urmă prim-ministrul Alex Wekerle, apoi dieta votează legea, în general și pe articole.

Prezidiul propune, ca ședința proximă să se țină în 29 Octombrie. Stabilește ordinea de zi pentru ședința aceasta. Deputatul Polonyi Géza propune, în numele partidelor din minoritate, cu consentimentul guvernului, ca în ședința proximă să se pună la ordinea zilei și rezultatul votării din ședința premergătoare, asupra răspunsului dat la interpelarea contelui Tisza. Contele Tisza cere, ca să nu se primească propunerea și dieta așa decide. Discuție asupra interpelării nu se va deschide deci în dietă.

Incidentul din ședința premergătoare pare a fi aplanat, pe calea aceasta.

Ședința din 29 Octombrie. A fost o ședință scurtă. S'a deschis la orele obișnuite și s'a dat cetire răspunsului pe care l'a trimis Maiestatea Sa, Regele, la telegrama de felicitare a prezidentului dietei, din prilejul splendidelor rezultate ale ofensivei dela frontul italian.

Înainte de a se intra în ordinea de zi vorbește contele Stefan Tisza, și-și exprimă nemulțumirea, că guvernul consideră numai reforma electorală ca chestie de cabinet, cu care trăește, ori cade; iar prim-ministrul Wekerle răspunde, că guvernul ține cu tărie la acest punct de vedere.

După replica contelui Tisza se intră în ordinea de zi. Se votează și în a treia cetire legea despre ajutorul de război pe seama funcționarilor publici. Fiind ordinea de zi eschauriată, prezidentul se imputernicește se convoace proxima ședință atunci, când guvernul va fi gata cu bugetul, cu legea electorală și cu alte legi. Ședința se ridică.

REVISTĂ POLITICĂ.

Franța. Guvernul francez arestat, înainte cu câteva zile, pe Bolo pașa, unul din proprietarii ziarului parisian *Journal*. Numitul Bolo, întocmai ca și editorul Almercyda dela gazeta *Bonnet Rouge*, este acuzat pentru trdare de patrie. Guvernul a voit cu tot prețul să scoată la iveală vinovăția acestor două persoane dela ziarele numite, «cumpărate cu bani din Germania pentru scopuri pacifiste». Acum vine știrea despre arestarea milionarului parisian *Lenoir*, un alt fost proprietar al foii *Journal*. În cursul investigației s'a dovedit, că nu germanii au agitat și au mituit în Franța împotriva războiului, ci o parte din marii capitaliști francezi, cari sunt convinși că Anglia, pentru interesele sale egoiste de afaceri are să producă negreșit catastrofa economică a Franței. Capitaliștii francezi s'au folosit de ziarul *Journal*, care a încercat să facă propagandă de pace, arătând între altele, că puterile centrale nu sunt înfrânte economiceste, și că statele înțelegerii nu pot câștiga războiul pe teren economic.

Italia. Prim-ministrul Boselli a comunicat în ședința camerei din 26 l. c., că guvernul și-a înaintat demisiunea. Aceași comunicare s'a făcut și în ședința senatului, unde Boselli a vorbit și despre noua ofensivă a dușmanului, zicând că ofensiva de acum este de o mare dimensiune. Atât camera, cât și senatul Italiei și-au amânat ședințele.

Regele Victor Emanuel a sosit Duminecă dela cartierul general la Roma, a primit în audiență pe mai mulți fruntași politici pentru a-i consulta asupra crizei ministeriale. În urma acestor consultări regele a însărcinat pe Orlando cu formarea noului cabinet.

Situația internă a Italiei se prezintă astăzi aproape catastrofală. Pierderile uriașe în luptele din zilele acestea, lipsa de rezerve și de alimente

în țară, mișcările revoluționare din orașe, au adus Italia într'o situație mai desperată poate, decât bunăoară a României. Se va vedea în curând: Sosesc sau nu sosesc trupe engleze și franceze în ajutorul celor strămtorați.

Rusia. Corespondentul de război Marcov a publicat o convorbire avută cu Cornilov, care se jăluiește că a rămas cu totul desilusionat de purtarea soldaților ruși. El — Cornilov — este om eșit din mijlocul poporului, frații și rudeniile sale poartă și acum haine țărănești; dar nu mai e în stare să cunoască poporul; toate sunt împrejmuite de întunec, care nu poate fi pătruns, și din care nu există nici o scăpare. Un lucru este clar: *Războiul e pierdut*, și după o pace rușinoasă are să urmeze războiul civil în Rusia.

Pentru orfelinat.

Cu discul purtat în Ziua Crucii s'a colectat în protopresbiteratul Sibiiului dela 24 parohii suma de 630 cor. 81 fileri, cari s'au administrat la cassa arhidiecezană. În trei parohii, în cari lipsesc preoții, se va purta discul mai târziu. Dintr'o parohie de frunte a intrat numai suma bagatelă de 1 cor. 18 fileri, ca dovadă, că cineva din această parohie nu și-a prea înțeles chemarea și datorința.

Războiul.

29 Octombrie n.

La frontul italian, puterile armate austro-ungare și germane de sub comanda generalului Below, precum și trupele de sub comanda general-colonelului Boroevici, în 24 Octombrie au început atacurile și eri în ziua a cincia de luptă, au recucerit până seara întregul teritor, pe care l'au fost luat italienii în cele unsprezece ofensive ale lor. Trupele noastre au luat muntele San Michael și au ajuns la Isonzo, trecând râul. Orașul Görz a fost curățit de dușmani în lupte de stradă. Trupe germane și austro-ungare se află în apropierea orașului Udine. Pretutindenea dușmanul e urmărit cu energie. Numărul tunurilor capturate se urcă la 900, al prizonierilor la 130.000. Trupe austro-ungare au intrat în Cormons. De eri e vifor și ploaie la frontul italian.

La frontul ostic, în Albania și în Macedonia, nu s'a ivit eveniment mai însemnat. La frontul dela vest, focul de artilerie s'a continuat la gruparea de armate a moștenitorului de tron bavarez Rupprecht, în Flandria, peste zi și în cursul nopții. Englezii au atacat, dar au fost respinși. La gruparea de armate a clironomului german încă au atacat francezii, după o violentă pregătire artileristică, dar atacurile lor s'au prăbușit iar pe unele locuri contra ofensiva germană i a silit să se retragă Germanii au nimicit la frontul acesta 48 de aeroplane dușmane.

30 Octombrie n.

La frontul italian, armata din Carinthia de sub comanda general-colonelului Krobotin a câștigat teren larg la sud și la vest pe teritor venetian. Trupele aliate de sub comanda generalului Below au intrat în orașul Udine, de unde e drumul deschis spre Veneția. Trupele dușmane se retrag în cea mai mare disordine.

Frontul dela vest. S'au continuat luptele grele și în cursul zilei de eri, cu obișnuitul foc vehement de artilerie și cu atacuri respinse de germani. La celelalte fronturi situația e neschimbată.

Anunț.

Subsemnatul în calitate de împuternicit al comitetului central al «Asociațiunii» aduc la cunoștință publică, cumcă grădina fundațiunii «Petran» din Cluj, în estensiune de 4 jugh. plantată cu pomi de soi, se va esarânda prin licitațiune publică pe timp de trei ani. Licitațiunea va avea loc la fața locului Duminecă, în 11 Noemvrie n. orele 3 d. a., când se vor publica și condițiunile.

Blaj, la 28 Octombrie 1917.

Delegatul comitetului central:

G. Precup.

Apel către domni preoți militari.

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român a trimis, dela începutul războiului, tuturor domnilor preoți militari, cari i s'au adresat, cărți pentru soldații dela front și din spitale, și le trimite și pe viitor din cărțile populare și din cărțile de rugăciuni, de cari dispune. Cum însă se întâmplă continuu schimbări, mute pachete cu cărți ni s'au returnat. Dorind ca pachetele trimise să ajungă întotdeauna la destinație și astfel ostașii noștri să aibă lectură și mângâiere în împrejurările grele prin care trec, rugăm pe toți domni preoți militari de pe toate fronturile și din toate spitalele, să ne țină în curent cu adresa dâșilor, mai bine doară a oficiului preoțesc militar, arătându-ne, de ce fel și de ce număr de cărți au trebuință.

Sibiiu, în 30 Octombrie 1917.

Prezidiul Asociațiunii:

Andrei Bârseanu.

NOUȚĂȚI.

Personal. Excelența Sa, Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Vasile Mangra, a sosit Luni seara la reședința sa din Sibiiu.

Înștiințare Se aduce la cunoștință, că «Societatea de lectură română din Sibiiu» își reîncepe activitatea la 1 Noemvrie st. n. a. c. **Comitetul.**

Cumpărările de pământ. Monjitorul oficial publică ordonanța guvernului, prin care se reduce înstrăinarea sau schimbul de averi imobiliare. Astfel de averi, începând cu 1 Noemvrie c., vor putea fi vândute sau date în arândă pe timp de peste zece ani, numai cu aprobarea autorităților. Vânzarea cumpărarea, precum și datul în arândă, fără încuviințarea aceasta n'are valoare de drept. Ordonanța, care negreșit va produce mari amărăciuni, se rapoartă la imobilele din comitatele Caraș Severin, Maramurăș, Sătmăr, Alba-inferioară, Bistrița-Năsăud, Brașov, Ciuc, Răgăraș, Treiscaune, Hunedoara, Târnava mare și mică, Cojocna, Muraș-Turda, Sibiiu, Sălaj, Solnoc-Dobâca, Turda-Arieș, Odorhei ș. a.

Tratarea cu soldații. A venit la cunoștința ministrului de honvezi, că subofierii nu iau în seamă vârsta tinăra a recruților și pretind dela soldați adeseori lucruri, ce trec peste puterile lor. Ministrul cere dela toate comanele militare să-și țină de datorie aspră, de a sista orice sforțări exagerate sau oboseli zadarnice de ale soldaților.

Al șaptelea. La începutul lui Noemvrie a. c., cum se anunță din Budapesta, se încep semnrile la al șaptelea împrumut ungar de război. Investiriile de capital, în noul împrumut de război, sânt nu numai cele mai sigure, ci sânt totodată împreunate cu deosebite favoruri.

Apel. Primim dela magistratul sibian următoarele: *Apel pentru strângerea de albituri pe seama soldaților din campanie.* Oficiul de patronaj în război să adresează publicului cu rugarea de a contribui cu tot felul de albituri pentru luptătorii noștri pe pământ dușman, pentru bravii soldați expuși la ploii și fii. Se primesc orice fel de albituri: cămeși, ismene, ciorapi, obiele, ștergare, cearșafuri, fețe de masă, de perne, — în orice culoare și formă. — peste tot ori ce fel de material potrivit pentru a face sau a repara albituri pe seama soldaților. Strângerea obiectelor se face Luni în 5 Noemvrie n. în orașul de sus, și Miercuri în 7 Noemvrie în orașul de jos și în suburbii prin trăsuri militare. Publicul este rugat să țină gata, ce voește să dăruiească.

† Victor Branște, preot ort. român în Uriș superior, după grele suferințe suportate cu răbdare și încredere în Domnul, împărțit cu sfințele taine, a adormit în Domnul la 13/26 Octombrie la 1 oră noaptea, în anul al 28-lea al etății al 2-lea al preoției și al fericei căsătorii. Rămășițele sale pământești s'au așezat spre vecinică odihnă, Duminecă la 15/28 Octombrie la 2 ore p. m. lângă biserica din Uriș superior. Fie-i jărana ușoară și memoria eternă!

În amintirea iubitilor răsoși. Văduva preoteasă doamna Ana Zichil din Valea mare, cu prilejul împlinirii a unui an dela

moartea fiului său Ioanichie Zichil, fost învățător în Feldioara Brașovului, a binevoit a dăruii 10 cor. la Fondul Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelor meseriași. Pentru prinos aduce sincere mulțumite: Victor Tordășianu, prezidentul Reuniunii sodalilor români din Sibiiu.

Universitate în tabăra prizonierilor. Ministrul nostru de război a luat măsuri pentru deschiderea unei școli nu prea obișnuite în taberele de prizonieri militari. Toți acei prizonieri, cari înainte de război erau profesori la școale mai înalte, sau studenți, vor fi adunați într'o așa numită «tabără de studii». Dacă se va găsi între dâșii un număr corespunzător de profesori, studenții vor avea posibilitatea să-și urmeze studiile întrerupte și să se pregătească de examene, ce le vor face după război la universitățile din patrie sau din străinătate.

Bani noi Ministrul de finanțe austriac Wittek a înaintat în ședința de Sâmbătă a camerei austriace o propunere în afacerea monetelor nouă de 25 și 50 fileri și a emisiunii bancnotelor à 5 coroane. Astfel în curând se vor pune în circulație bani, a căror lipsă era simțită de mult timp. Vom avea la dispoziție tot odată mai multă monetă mărunță.

Fabricile de zahăr. Se anunță, că fabricile de zahăr își reîncep activitatea zilele acestea, după ce au luat în primire materialul necesar. Publicul își va avea în sfârșit mult așteptatul zahăr, și anume o calitate mai bună, decât zahărul crud al vremii din urmă.

Locuri numerotate. Aglomerarea primejdioasă a publicului călător, mai la toate trenurile, pricinuește multă bâtaie de cap în cercurile competente. Direcția căilor ferate ungare se ocupă, din motivul acesta, cu reforma de a introduce numerotarea locurilor pe câteva linii ferate. Va să zică, cu trenul va putea pleca pe viitor numai acela, care pe lângă bilet va primi dela cassa gării și un număr de călătorie.

Altă statuă. Din Varșovia se anunță: Autoritățile care țin ocupată țara, au înălțat statueta țarului Alexandru II dela Censthovo. Aceasta s'a făcut la dorința locuitorilor poloni. Se zice că monarhul Carol a comunicat consiliului de regență polon, că va înălța, pe locul unde a stat monumentul țarului, o altă statuă, și adică: statueta înfățișând pe sfânta Fecioară Maria, Maica Domnului.

Vagoanele nu se pot încălzi. Direcția căilor ferate ungare, având în vedere economisirea ce trebuie să se facă în arderea cărbunilor, face atent publicul călător să se provadă cu hainele trebuincioase de eamnă, de câte ori călătorește cu trenul, în deosebi noaptea, de oarece căile ferate deo-amdată n'au puțința de a încălzi vagoanele.

Comisiune pentru îmbrăcămintea poporațiunii. Foia oficială conține, în numărul său de Miercuri, ordonanța guvernului, prin care ministrul de comerț se încredințează cu înființarea unei comisii pentru îmbrăcămintea poporațiunii. Menirea comisii este să provadă locuitorii țării cu articole de îmbrăcămintă, să regulementeze cumpărarea și prelucrarea lor, și să facă propuneri privitoare la distribuirea stofelor și la stabilirea prețurilor. Comisiunea va avea la fiecare grup comitate de specialități. Comisiunea se compune din delegații ministerilor interesate și din membrii chemați anume din partea ministrului de comerț. Ordonanța intră în vigoare în ziua publicării.

Aviz. Primim următoarele: În scop de a prelungi legitimațiile anuale pe seama membrilor familiilor militare, îndreptățite la beneficiu din partea căilor ferate destat ungar, și ținute în evidență din partea comandei de piață în Sibiiu, sânt a se prezenta până în 20 Noemvrie n. a. c. la această comandă militară, având a se alătura câte o marcă poștală de 2 coroane și porto de 20 fileri pentru fiecare legitimație. Toate legitimațiile unei familii au să fie prezintate deodată. Cererile intrate după 20 Noemvrie nu se iau în considerație.

Teatru cinematograf. Joi și Vineri, în 1 și 2 Noemvrie, se reprezintă la Apollo, în Strada Schewis, drama *Sfânta tăcere*. Sâmbătă și Duminecă în 3 și 4 Noemvrie: *Țăranul Florea Trifoilă*, farsă din popor, în 3 acte. Pe lângă piesele acestea se dau suplimente de scene interesante în fiecare seară.

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Capâna** (Sebeskápolna), în protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și până în 8 zile înainte de alegere, cu observarea dispozițiilor din Regulamentul pentru parohii, să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a cuvânta și celebra.

Sebeș, la 6/18 Octomvrie 1917.

Oficiul protopresbiteral al tractului Sebeș în conțelegere cu comitetul parohial

Sergiu Medeanu,
protopop.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia **Bradești** (cl. III-a) se publică concurs, cu termen de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele, cu întregirea prescrișă dela stat, sunt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, în termenul sus indicat, în care timp concurenții se vor prezenta, în vre-o Duminică sau sărbătoare la biserică, — pe lângă observarea restricțiilor regulamentare, — spre a cânta și predica, eventual a celebra.

Alba-Iulia, 7 Octomvrie 1917.

Oficiul protopresbiteral rom.-ort. al tractului Alba-Iulia, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu,
protopop.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător al II-lea la școala noastră din comuna **Sebeșul mare**, prin aceasta se deschide concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. 300 cor. dela parohie.

2. 300 cor. ajutor dela Consistor.

3. Relut de cvartir și grădină precum prescrie legea școlară.

4. Întregirea salariului se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales, iar dacă din vina acestuia nu se va da întregirea, atunci comitetul parohial și respective poporul nu ia răspundere pentru întregirea lui.

Suplicele de concurs, instruite conform normelor în vigoare, au să între la subscrisul în termenul sus indicat, iar concurenții are să se prezinte la sf. biserică în vre-o Duminică sau sărbătoare, ca să cânte la biserică.

Cluj, la 2 Octomvrie 1917.

Oficiul protopresbiteral rom. gr.-or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu,
protopop.

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune lângă parohul nepotincios Nicolae Ciocan din parohia din cl. a III **Baștaru** cu filia **Breteș-român**, din protopresbiteratul Hațeg, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumătate din toate venitele parohiale și eventualul ajutor dela Prea Ven. Consistor arh. pentru capelani.

Concurenții sunt poștiți a-și înainta cererile provăzute cu documentele recerute în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral și să se prezinte în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta eventual celebra.

Hațeg, la 9 Octomvrie 1917.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Hațeg, în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu,
protopop

Licitare de must de vin.

Avem de scop să vindem pe calea licitării cam opt sute hl. de must din culesul viilor anului curent, în butoaie singurate, sau după soiuri, cunoscute ca cele mai alese.

Licitarea de 700—800 hl. de vin din viile dela **Mikeszása** (așa numitul **Mädchentraube**, **Ruländer**, **Risling de Rin**, **Sovignon**, **Muscat Ottonel**, **Muscat de Bordelaise**) se ține **Miercuri**, în 7 Noemvrie a. c. la 10 ore înainte de amezi în curtea moșiei noastre dela **Mikeszása**.

Licitarea de 100—200 hl. de vin din viile dela **Bethlenszentmiklós** (de **Tirol**, **Ruländer**, **Mädchentraube**, **Muskatel**, **Risling de Rin** și italian) se ține **Joi** în 8 Noemvrie a. c. la 1 oră după amezi în curtea moșiei noastre dela **Bethlenszentmiklós**.

Musturile noastre, culese după soiuri, au conținut de zahăr până la 24% după cântar dela **Klosterneuburg**.

Zece procente din prețul cumpărării la licitare trebuie să se plătească îndată acolo pe locul licitației, iar restul la luarea în primire a mustului.

Doritorilor li se permite să iee probe de must, până la ziua licitării, în amândouă pivnițele noastre dela moșiile amintite. Probe nu se trimit.

Condițiile mai de aproape de licitație se pot cere dela Cancelaria direcțiunii moșiilor, **Sibiu** (**Huetpatz 1**), sau se pot vedea la cele două moșii menționate mai sus.

Legătura de tren pentru ambele licități este favorabilă.

Nagyszeben, 29 Oct. 1917.

Presbiteriul ev. de Conf. Aug.,
ca administrator al moșiilor fundamentale
Carol baron Brukenthal.

S'au pierdut

în 11 Octomvrie n. a. c.: **o eapă**, de patru ani, neagră, și **un mânz**, de un an și jumătate, murg. Cine-i găsește și-i aduce proprietarului jos însemnat, primește o răsplată de trei sute de coroane.

Georg Markus,

în **Brad** (**Gierelsau**, **Fenyőfalva**) 7.
u. p. **Avrig** (**Felek**, **Freck**).

(214) 2-3

De vânzare.

La grădinarul **Nicolae Ivan**, în **Altemberggasse nr. 13**, în **Sibiu**, se află de vânzare **o eapă**, de 3 ani.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană**:

Despre caritatea creștinească.**Trei predici**

de

Abatele Metodi Zavoral.

Prețul: 30 fileri plus 10 fileri porto.
Se vinde pentru scopuri culturale-filantropice.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**:

Conlucrarea omului cu Dumnezeu.**Predici**

de

Mihai Păcățian,
protopresbiter

și alți preoți din ppresbiteratul **B. Comloșului**.

Prețul 3 cor., plus 12 fil. porto.

A apărut

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Carte de rugăciune,

în care se cuprinde: **Rugăciune de dimineață**; **rugăciunea sfintei treimi**; **rugăciune către Dumnezeu Fiul**; **Psalmul „Miluește-mă Dumnezeu”**, etc.; **rugăciunile mesei**; **Simbolul credinței**; **rugăciune de seara**; **rugăciune către Dumnezeu Tatăl**; **rugăciune către născătoarea de Dumnezeu**; **rugăciunea sfintei cruci**; **rugăciune către domnul nostru Iisus Cristos și rugăciune la nenorociri și alte necazuri**.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată în culoare roșie și vânătă cu 40 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Preoților, profesorilor și învățătorilor, la comanda de cel puțin 50 exemplare, pe lângă achitarea prețului sau expedarea cu rambursă, li se dă 20% rabat.

Este o carte de rugăciune foarte corespunzătoare nu numai pentru trebuințele sufletești ale ori cărui creștin, ci și ca dar la copii, precum și pentru ostașii din rezboi, atât după cuprins, cât și după format și exterior.

A apărut:

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei

și

Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

în care se cuprind: **Rânduiala liturgiei**; **rugăciune de dimineață**; **rugăciunea sfintei Treimi**; **rugăciune către Dumnezeu Fiul**; **psalmul 50 „Miluește-mă Dumnezeu”** etc.; **Simbolul credinței**; **tropare de cerere**; **rugăciunea sfântului Efrem**; **rugăciunile mesei**; **rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu**; **rugăciune către sfântul Nicolae**; **rugăciune înainte de mărturisire**; **rugăciune înainte de împărtășirea cu s. cuminecătură ale marelui Vasilie și Ioan gură de aur**; **rugăciuni după împărtășirea cu s. cuminecătură**; **rugăciunile de seara și rugăciunea cinstitei cruci**.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată frumos, în culoare roșie, cu 60 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar

Revanzătorilor li se dă rabat 20%.

A apărut și se găsește de vânzare la **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu-Nagyszeben**:

Calendarul arhidiecezan

pe anul 1918

și cuprinde o bogată materie de citit, din care amintim următoarele: **Putere și icsuință**, povestire înduioșătoare din vremea împăraților dela Roma. **Domnitorul nostru Carol IV.** La moartea lui **Titu Maiorescu**. S'ăpat din mâinile rușilor, întâmplări din război, spuse de **Aurel Crenian**. Unul care promite, însemnări despre poetul **G. B. dela «Drapelul»**. **Tatăl orfanilor**, o aleasă povestire. **Fluerul lui Pinte**, din popor, cu versuri frumoase de **St. O. Iosif**. **Cartea ursitei**, fapt cu învățătură. **Despre poame**. **Păstrarea sănătății**, povește prețioase. **Pentru economi**: despre nutrefuri potrivite, câteva boale de animale ș. a. **Pedepsirile copiilor**, sfaturi de trebuință neapărată pentru părinți. **Gânduri**, ghicitori, glume ș. a.

Calendarul arhidiecezan pe 1918 este împodobit și cu șapte chipuri interesante din război, și adevă: **Profesorii dela gimnaziul gr.-or. român din Brașov**, căzuți în război: **A. Bogdan**, **V. Micula** și **D. Nistor**; apoi: **adăposturi de trupe austro-ungare**; **mitralieră în poziție**, și **figuri de albanezi dela Scutari**. — În celelalte părți ale **Calendarului** sunt: **Cronologia**, **zilele și lunile de peste an**, **mersul vremii**, **Casele domnitoare**, **tarifele nouă de poștă și de timbre**, **însemnarea târgurilor**, **aranjate după alfabet și luni**. **Extras din catalogul librăriei arhidiecezane** despre depozitul de cărți bisericesti, școlare, regulamente, blanchete și icoane.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu **Șematismul bisericii ort. rom. din Ungaria și Transilvania**, cu evidența pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catehești și învățători, și o altă ediție, fără șematism.

Șematismul se vinde și în broșură separată, cu 1 Cor. plus portpostal 20 fil.

Atât librăriilor, cât și particularilor, pentru desfacere se dă rabat.

Prețul: { Ediția cu Șematism 2 Coroane plus portpostal 20 fileri.
„ fără „ 1 Cor. 20 fil. „ „ 20 „

: : : Cu trimitere recomandată portpostal 40 fileri. : : :

„Biblioteca Șaguna“

Redactată de **Dr. I. Lupaș**, Săliște.

Nr. 16—36.

Mângăiați poporul!

Cuvântări bisericesti

de

Dr. Ioan Lupaș

și alți preoți din protopopiatul Săliștei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu-Nagyszeben**.

Prețul unui exemplar: **Broșat cor. 250**, **legat cor. 3—**, porto 20 fileri.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană** din **Nagyszeben—Sibiu** :

Tipicul bisericii ortodoxe

întocmit pentru trebuințele preoților români și ale elevilor seminariilor

de

Aurel Popoviciu,

duhovnic-econom seminarial, instructor de cântări bisericesti și de tipic.

Aprobat de **Preaven. Consistor arhidiecezan** prin decisiul din 21/VI 1916. Nr. 7238 B.

Se vinde numai legat cu 5 Cor. plus 50 fil. porto, recomandat.

Anunț.

S'a redus prețurile cărților:

1. **Arhiepiscopul și metropolitul Andreiu baron de Șaguna**, de **N. Popea**, arhim. și vicar arhiepiscopesc, dela 5 cor. la **2 cor.**

2. **Memorialul arhiepiscopului și metropolitului Andreiu baron de Șaguna**, sau luptele naționale politice ale românilor 1846-1873, de **N. Popea**, arhim., vic. arhiep. **Tomul I**, dela 2 cor. 60 fil. la **2 cor.**

3. **Însemnările unui trecător**. **Grâmpeie** din sbucimările dela noi, de **O. Goga**, dela 3 cor. la **1 cor. 50 fil.**

4. **Desvoltarea primatului papal și influința lui asupra creștinătății**. **Cercetări istorice**, de **S. Popescu**, dela 1 cor. 25 fil. la **50 fil.**

Librăria arhidiecezană.